

ЗНАМЕНІЯ

ОЗНАКИ ЧАСУ *времєни*

№ 4 (97) 2016

РЕФОРМАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ЄВРОПИ

с. 4

«НА СЕМ СТОЮ И НЕ МОГУ ИНАЧЕ!»

На престол Германиї взошел імператор Карл V, і посланники Рима поспішили поздоровити його і заодно настроїть против Реформації...

с. 16

ДРУЖИНИ, ТЕОЛОГИ, ПОКРОВИТЕЛЬКИ: ЖІНКИ ТА ЇХНІЙ ВНЕСОК У СПРАВУ РЕФОРМАЦІЇ

Дружини, покровительки, а іноді й теологи, імена яких зберегла для нас історія, відкривають жіночий світ доби Реформації.

с. 30

РЕФОРМЫ СЕРДЦА

500 лет назад произошли события, которые привели к изменениям во многих сферах нашей жизни. Реформация, начатая Мартином Лютером, побудила многих людей вернуться к первоисточнику истины – к Библии, и задуматься над вопросом: «Правильно ли я понимаю Бога и имею ли глубокие отношения с Ним?»

Сегодня наша задача как христиан пересмотреть наши духовные ценности и совершить, в первую очередь, изменения в собственном сердце и жизни.

В этом номере нашего журнала вы сможете прочитать о том, как Реформация повлияла на различные сферы жизни человека, такие как: образование, наука, экономика и др. Мы подробнее остановимся с вами на биографии Лютера и посмотрим предысторию его знаменитых слов: «На сем стою и не могу иначе».

Какое влияние на ход Реформации оказали женщины? Принимали ли они участие в этих исторических событиях? На страницах нашего журнала вы сможете узнать о малоизвестных, но очень интересных фактах о выдающихся женщинах эпохи Реформации.

Также мы с вами поразмышляем о пяти шагах, которые помогут нам возрастить духовно, о секрете успеха, который может использовать каждый человек, и о многом другом.

Редакция журнала

- 2 Слово редактора
- 4 Реформація та розвиток Європи
- 10 П'ять кроків до духовності
Поради, які допоможуть вам духовно зростати.
- 14 Налаштуйте свій GPS-навігатор!
Вам нужно всего лишь указать место назначения, а все остальное сделает GPS.
- 16 «На сем стою и не могу иначе!»
- 20 Нужна ли организму клетчатка?
- 22 Незабываемый полет
История о том, как Бог необычным образом спас двоих людей.
- 24 Виттенберг – город Мартина Лютера
- 26 Дбайте про сад людського серця
Бог, Котрий довірив батькам серйозну справу виховання дітей, очікує, що вони берегтимуть і старанно оброблятимуть ниву дитячих сердець.
- 28 Понтий Пилат – реальный или вымышленный персонаж?
- 30 Дружини, теологи, покровительки: жінки та їхній внесок у справу Реформації
- 36 Маленькие секреты для мужей
- 37 Маленькие секреты для жен
- 38 Комментарий на библейский стих
- 40 Час змінити світ!
Маленький хлопчик ішов вулицями Виттенберга...
- 41 Верят ли ученые в чудеса?
Принято считать, что большинство ученых не верят в Бога и чудеса, которые Он совершает. Но действительно ли это так? Что же по этому поводу говорят сами ученые?
- 44 Доброжелательность – ключ к успеху!

Відповідальний за випуск
директор видавництва
Василь Джулай

Головний редактор
Лариса Качмар

Відповідальний редактор
Марина Становкіна

Редакційна колегія:
С. В. Носов
В. С. Велечук
Г. М. Безкровний

Коректура:
Людмила Шаповал
Олена Мехоношина

Дизайн та верстка:
Юлія Смаль

Фотографії:
ru.depositphotos.com

Відповідальна за друк:
Тамара Грицюк

Реєстраційне свідоцтво
№ 51 KB від 10 вересня 1993 р.
Формат 60x84 1/8.
Папір крейдований.
Офсетний друк.
Ум. друк. арк. 5.
Наклад 2300 прим.

Адреса редакції:
04107, м. Київ,
вул. Лук'янівська, 9/10-а
Телефон: 467-50-68

© 2016, журнал
«Ознаки часу»

Редакція залишає за собою право друкувати матеріали в дискусійному порядку, не подляючи поглядів автора, а також право редагувати і скорочувати тексти. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Оголошення, реклама та листи дописувачів друкуються мовою оригіналу. Листування ведеться лише на сторінках газети. Відповідальність за зміст статей несе автор.

У ФОКУСІ

РЕФОРМАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ЄВРОПИ

Історія Реформації – великого руху, який розпочався в XVI ст. і проголосив необхідність повернення християнства від вплетених у нього язичницьких забобонів до чистого вчення Біблії, – належить до одного з найважливіших періодів світової історії, позначаючи перехід від Середньовіччя до Нового часу. Поняття свободи совісті, рівності людей незалежно від їхньої релігійної, національної, расової приналежності, рівності прав чоловіків і жінок, захист малозабезпечених, дітей, людей похилого віку та хворих, демократичні інститути влади – усе це результат саме Реформації.

Цей рух започаткував новий напрям у християнстві (поряд із католицизмом і православ'ям) – протестантизм. Протестанти наголошували на тому, що людина отримує спасіння не через посередників та обряди, а через віру, даровану їй безпосередньо Богом, а єдиним джерелом Божої істини є Святе Письмо.

Проте Реформація, яку розпочав Лютер, привела до змін не тільки в релігійній сфері. Давайте розглянемо, яким чином цей рух вплинув на різні сфери життя людини.

РЕФОРМАЦІЯ ТА ОСВІТА

Велика Реформація зруйнувала кілька основних перепон на шляху просвіти та прогресу.

По-перше, вона зруйнувала схоластичну систему освіти серед-

ньовічної церкви. Ця система ґрунтувалася на язичницьких уявленнях та забобонах.

По-друге, Реформація спростувала принцип протиставлення науки й віри, який відстоювала середньовічна церква. На підставі Біблії Реформація показала, що істинна наука не суперечить вірі, а навпаки, нові наукові відкриття засвідчують мудрість і велич Творця Всесвіту.

По-третє, Реформація, проголосивши рівність усіх людей перед Богом незалежно від їхнього соціального становища, расової, гендерної чи національної приналежності, надала всім однакові можливості для здобуття освіти.

По-четверте, у наслідок Реформації були зруйновані середньовічні забобони, а також доведена цілковита антинауковість астрології, хіромантії й інших проявів окультизму. ●

Відбулося розмежування науки і псевдонауки.

По-п'яте, Реформація проголосила, що кожна людина має читати й знати Біблію, а для цього необхідно отримати хоча б мінімальну освіту.

Уже впродовж найближчих років після початку Реформації були відкриті нові університети, а навчання в старих зазнало кардинальних змін, відбувся перехід від схоластичної системи до суто наукової. Плодом цього стало здійснення великих наукових відкриттів. Практично кожна сучасна наука сягає своїми коренями саме в ці роки.

Прямим наслідком Реформації стало й масове відкриття шкіл, а точніше, створення доступної системи освіти для всіх верств населення.

РЕФОРМАЦІЯ МЕДИЦИНА

Досліджуючи вплив Реформації на розвиток медицини як науки, ми можемо виділити кілька основних моментів.

Зміни, які відбулися в системі освіти, сприяли розвитку нового напрямку медицини. Це змусило відмовитися від популярних на той час «методів» лікування, як от: лікування замовляннями, «зубами дракона», настоянкою «Місячне світло» тощо.

Реформація сприяла заснуванню університетів із суто науковою програмою навчання та впровадженню галузевої системи шкільної освіти, що значно підвищило загальний рівень грамотності населення й надало можливості для підготовки кваліфікованих медичних кадрів.

Реформація стала поштовхом до створення експериментальної медицини, стрімкого розвитку анатомії й фізіології, заборонених в епоху Середньовіччя інквізицією, заклавши фундаментальну базу для досліджень патологічних станів.

Реформація сприяла науковому розгляду поняття хвороби, змусивши відмовитися від середньовічних забобонів (ролі зірок, наврочення, проклять тощо в розвитку хвороби). На підставі цього були сформовані принципи патогенетичної терапії різних захворювань.

Завдяки впливу Реформації були відкриті принципи психосоматичної медицини, яка ґрунтується на ідеї взаємозв'язку вказує психоемоційних особливостей людини, її характеру, соціального оточення та особливостей протікання того чи іншого захворювання.

Саме в країнах, які прийняли вчення Реформації, були засновані перші справді наукові медичні

факультети університетів та перші державні лікарні.

І дотепер країни, які прийняли Реформацію, володіють кращими у світі вищими навчальними медичними закладами й клініками, а держава значною мірою, якщо не повністю, бере участь у страхуванні громадян.

РЕФОРМАЦІЯ І СІМ'Я

Основою будь-якого суспільства є сім'я, влучно названа «ланкою суспільства». Саме від устоїв сім'ї залежить стан та особливості усього суспільства, а отже, і держави.

Реформація змінила моральний ідеал, піднесла на вищий рівень сімейне й суспільне життя. Середньовічний ідеал благочестя – це втеча від гріховного світу, а сучасний ідеал – його перетворення. Взірцевий святий середньовічної церкви – це монах, далекий від задоволень та обов'язків суспільства. Взірцевий святий євангельської церкви –

це вільний християнин, активний громадянин суспільства, який виявляє своє благочестя, виконуючи суспільні й сімейні обов'язки, і прагне до освячення своєї людської природи. Щоденні обов'язки та випробування сімейного і суспільного життя – це більш гідна школа моральної дисципліни, аніж чернече безшлюб'я та бідність.

Таким чином, були створені всі базові умови для успішного розвитку суспільства та проведення ключових реформ.

РЕФОРМАЦІЯ І ГРОМАДЯНСЬКА СВОБОДА

Реформація докорінно, відповідно до біблійного вчення, змінила одну з основ середньовічної церкви, котра поділяла всіх людей на святий освічений клір та гріховний, неосвічений у духовних питаннях світ, повністю підзвітний клірові. Суспільний чи церковний принцип протестантизму – загальне священство всіх віруючих, на відміну від особливого священства, яке вважається посередником між Христом і мирянами.

Елітарна ієрархія середньовічної церкви відводила мирянам позицію пасивного послуху. Єпископи правили людьми і навчали їх. Вони одні складали собор чи синод і мали виняткову законодавчу й адміністративну владу. Миряни не мали права голосу в духовних питаннях. Вони не могли навіть читати Біблію без дозволу священника.

У Біблії кожен віруючий названий святим, священником і царем. Цей принцип робить мирян активними співпрацівниками в управлінні церквою. Вони отримують право голосу під час обрання пастора. Кожен член громади приносить користь для спільної справи залежно від свого особливого дару. Цей принцип – джерело релігійної та громадянської свобод, які процвітають у більшості протестантських країн. Релігійна свобода породжує свободу громадянську. Загальне священство християн законно означає їхню загальну царственість незалежно від того, живуть вони в монархії чи в республіці.

Реформація була великим актом визволення від духовної тиранії та відновлення священних прав совісті в питаннях віри. Сміливий виступ Лютера на Вормському рейхстазі, перед лицем імператора, – одна з

найбільш величних подій в історії свободи, його красномовне свідчення звучатиме упродовж століть. Щоб повалити владу Папи, який називав себе та вважався зримим намісником Бога на землі й володарем ключів від Царства Небесного, вимагалось більше моральної сміливості, ніж для того, щоб витримати тисячу битв.

Отже, розвитку громадянської та релігійної свободи ми значною мірою завдячуємо натхненному й героїчному вчинку Лютера.

І сьогодні найбільш демократичні країни – протестантські: Німеччина, США, Канада, Велика Британія, Швейцарія, Швеція, Фінляндія, Данія, Австралія. У них права людини найбільш захищені.

РЕФОРМАЦІЯ І ЕКОНОМІЧНЕ ПРОЦВІТАННЯ

Велика Реформація завдала смертельного удару феодальній системі середньовічної Європи; цю систему активно оберігала середньовічна церква, своїм авторитетом вона освячувала феодальні порядки. Середньовічна церква була зацікавлена у фео-

дальних відносинах, бо, по-перше, вона сама виступала великим феодалом, володіючи незліченною кількістю земель, замків, фортець, сотнями тисяч кріпосних селян. По-друге, феодальна система підтримувала роздробленість кожної з європейських держав, а це було дуже вигідно церкві, оскільки сильна влада могла виступити її конкурентом. У стані ж феодальної роздробленості було значно легше маніпулювати на незгоді королів, герцогів і баронів.

Однак та ж сама феодальна роздробленість підтримувала постійні війни між країнами, перешкоджала розвитку економіки, ускладнювала торгівлю.

І ось Реформація, підірвавши непохитну владу середньовічної церкви, з одного боку, широко відчинила двері для просвіти, а отже, і для наукових відкриттів, а з іншого – привела до краху феодальної роздробленості в більшості країнах. Це відкрило можливості для побудови повноправних, єдиних, міцних національних держав, з Конституціями, заснованими на біблійних принципах, та з неухильним розвитком економіки.

Оч Олексій Опарін

5 П'ЯТЬ КРОКІВ ДО ДУХОВНОСТІ

Скотт укладав найуспішніші угоди з нерухомістю в усьому місті. Половину об'єктів він продавав у перший же місяць, більшість інших – розходилися впродовж трьох наступних місяців. Його дружина була його найкращим продавцем, син Джек грав на позиції квотербека (лідера команди нападаючих) у шкільній футбольній команді, а донька Сінді мала, здається, усі шанси стати найкращою ученицею випускного класу. У їхньому будинку в елітній частині міста було п'ять спалень і чотири ванних кімнати. Чи могло життя стати ще кращим?

Однак Скотт відчував, що йому немов чогось не вистачає. Значну частину дня він був дуже зайнятий, і це почуття порожнечі не тривожило його. Проте воно закрадалося в серце, коли у чоловіка з'являлося трохи вільного часу, як того дня, коли йому довелося п'ятнадцять хвилин чекати у приймальні лікаря, а на стійці біля його стільця не виявилось жодного цікавого журналу. Воно могло навіть прослизнути в думці, коли Скотт зупинявся на світлофорі або сидів на нараді. Чогось не вистачало, але він ніяк не міг зрозуміти чого саме.

Та одного разу все стало на свої місця. Скотт усвідомив, що сумує за своїм дитинством, за тим почуттям безтурботності, яке з'являлося, коли він, засинаючи, лежав у своєму ліжку. Роздумуючи про це, він згадав, що його мати завжди молилася разом із ним. Здавалося, що це почуття безтурботності з дитинства і нинішнє відчуття порожнечі якось пов'язані, немов Скотт хотів знову пережити те, що відчував колись давно. У нього виникло сильне бажання відчувати духовний підйом.

Ось п'ять кроків, які допоможуть вам духовно зростати.

(1)

ВИЗНАЙТЕ СВОЮ ПОТРЕБУ

Хоч визнання потреби і здається очевидним кроком, але для багатьох людей він так і залишається

незробленим. Прочитайте слова, якими Ісус викликає лаодикійців у книзі Об'явлення 3:14-17. Вони виявилися ні холодні, ні гарячі духовно. Вони були «теплі» й тому викликали у Христа відразу. Проте найбільшим розчаруванням для Нього стала не їхня байдужість, а їхня самовпевненість: *«Бо ти кажеш: Я багатий, розбагатів і нічого не потребую! А не знаєш, що ти і нужденний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і голий!»* (вірш 17).

Богові нескладно впоратися з байдужістю. Він здатний знову розпалити в серцях Своїх дітей вогонь першої любові – за умови, що вони чесні з собою і визнають свою потребу.

Як це зробити? Розкажіть Богові в молитві, як сильно ви потребуєте Його. Дозвольте Йому відкрити вам ваші духовні вади та вказати на ті сфери вашого життя, у яких потрібне Його керівництво. Тримайте поруч блокнот і олівець і будьте готові записувати те, що відкриє вам Бог. Перечитайте список і моліться про кожен пункт, не соромлячись правди про себе та приймаючи Боже прощення.

(2)

ДІЙТЕ

Цей крок безпосередньо пов'язаний з першим. Після того як ви сказали Богові, що потребуєте допомоги, і дали Йому дозвіл показати вам ваші недоліки, ви повинні почати діяти! ●

ТОЧКА ЗОРУ

Через свою сидячу роботу й через те, що я недостатньо часто користуюся своїм членством в оздоровчому центрі, я набрав декілька зайвих кілограмів. Припустимо, я визнаю, що у мене є потреба, але це ніяк не допоможе мені схуднути. Я не схудну, доки не піду в спортзал і не займуся собою.

Біл Хайбелс, пастор відомої церкви Уїллоу Крик Ком'юніті, сказав: «Серце і душа християнського життя є в тому, щоб навчитися чути Божий голос і знаходити в собі мужність чинити так, як Він наказує». Якщо ви збираєтеся духовно зростати, вам доведеться робити те, що зажадає від вас Бог.

Розпочніть зі складання плану. Перерахуйте завдання. Чи хочете ви читати Святе Письмо щодня? Чи бажаєте вчити біблійні вірші? Чи будете виконувати посильну роботу у своїй громаді? Чи бажаєте більше молитися? Запишіть свої цілі, представте цей список Богові, а потім приступайте до виконання.

(3)

РОБІТЬ УСЕ З ІСУСОМ

Ісус сказав: *«Перебувайте в Мені, а Я – у вас. Як галузка не може принести плоду сама по собі, якщо не буде на виноградній лозі, так і ви, якщо не будете перебувати в Мені»* (Івана 15:4). Якщо ви хочете зрости духовно та стати схожим на Христа, вам треба «перебувати в Ньому», тобто робити все з Ісусом. Вам потрібно проводити з Ним час.

Ще одне висловлювання Біла Хайбелса звучить так: «Ключовим інгредієнтом істинного християнства завжди буде час. Не той час, який залишився у вас випадково або який вам не шкода. Це повинен бути спеціально виділений час – час для роздумів, споглядання, пізнання Бога, час, коли вам ніхто не заважає і нікуди не квапить».

Я знаю, про що ви думаєте: «Так, мені потрібно проводити час з Ісусом, але в тому-то і проблема – у мене немає часу. Я встаю о п'ятій ранку, з головою поринаю в роботу й закінчую лише об одинадцятій або дванадцятій ночі. Проводити час з Ісусом – це, звичайно, зворушливо і добре, але в реальному житті – моєму житті – цей час навряд чи можна знайти».

Зрозумійте наступне: час для спілкування з Ісусом не можна просто десь знайти. Його потрібно планувати, до нього треба ставитися так само серйозно, як до своєї роботи, яку ви виконуєте щодня. Це дуже важливо.

Поставте перед собою реальні цілі. Розпочніть з малого, наприклад, лише з п'ятнадцяти хвилин на день. Тільки вам і Богові буде відомо, чому ви присвячуєте цей час. Ви можете співати, вести щоденник, сидіти в тиші, молитися, читати Біблію. Проте почніть сьогодні та зробіть це першим пунктом вашого плану.

(4)

ВИБЕРІТЬ СОБІ ДУХОВНОГО ПАРТНЕРА

Знайдіть людину, яка так само, як і ви, бажає духовно зростати, і запропонуйте їй рухатися до ваших духовних цілей разом. Цією людиною може стати ваш близький друг або просто знайомий, якому ви довіряєте. Основний принцип – разом ви сильніші. *«Краще двом, як одному, бо мають хорошу заплату за труд свій, і якби вони впали, підійме одне свого друга! Та горе одному, як він упаде, й нема другого, щоб підвести його...»* (Екл. 4:9, 10).

Інакше кажучи, нам потрібна допомога. Ваш духовний партнер молитиметься за вас і разом з вами, а також допоможе вам відповідати тим цілям, які ви для себе ставите.

Попросіть Бога вказати вам на потрібну людину й запросіть її на обід.

Розкажіть їй про свої цілі й запросіть його або її йти до них удвох. Можливо, цей крок стане

найважливішим і найцікавішим на шляху вашого духовного зростання.

(5)

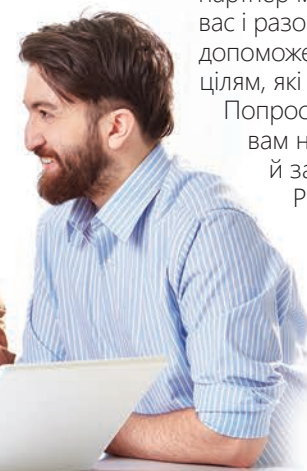
ДОПОМАГАЙТЕ ІНШИМ

Мертве море можна назвати мертвим без перебільшення, тому що з нього не витікає жоден струмочок, незважаючи на усі впадаючі води. Це досить «егоїстична» водойма, яка тільки бере, але нічого не віддає. Християни ризикують стати схожими на Мертве море, якщо, отримуючи від церкви так багато – біблійні уроки, служіння, проповіді, семінари, – так мало віддаватимуть, усе рідше свідчитимуть про Христа або служитимуть іншим.

Якщо ви справді хочете духовно зростати, молитесь про те, щоб приносити користь іншим людям. Запропонуйте свою допомогу в місцевій лікарні або будинку для безпритульних. Пострижіть газон або приберіть листя у дворі літньої пари. Зіграйте в гольф із другом або колегою по роботі, які відчують себе самотніми. Організуйте «фарбувальну» вечірку й освіжіть інтер'єр старої кухні або зовнішній вигляд будинку. Запам'ятайте: духовність – це не лише молитви й читання Біблії. Ми наближаємося до Ісуса, коли допомагаємо та служимо іншим.

Тепер ви знаєте про п'ять способів духовного зростання. Звичайно, не варто вважати цей список вичерпним, але він допоможе вам поглибити ваші стосунки з Ісусом.

 Ренді Максвелл

НАСТРОЙТЕ СВОЙ GPS-НАВИГАТОР!

Я уверена, что вы предпочитаете ехать на машине с системой глобального позиционирования (GPS). Несколько лет назад я впервые испытала, что значит ехать на автомобиле, оснащенном прибором, который мгновенно прокладывает необходимый маршрут. Вам нужно всего лишь указать место назначения, а все остальное сделает GPS. Показывая ваш маршрут на карте, навигатор направляет вас, в то время как вы управляете машиной: «Поверните налево на Мэдисон-авеню. Продолжайте ехать три мили».

Сегодня у меня есть собственный GPS. Кроме того, что он показывает лучший маршрут к месту назначения, его можно использовать в качестве хорошей метафоры для христианского пути. *Ниже приведены шесть сравнений, которые я провела между GPS и моим следованием по христианскому пути.*

**Я начинаю,
зная конец**

Используя GPS, сначала я ввожу в программу координаты места назначения. Когда я знаю, куда

направляюсь, то вырисовывается ясная перспектива. Моя первоочередная задача – четко определить цель: куда я направляюсь? Возможно, на пути придется совершать объезды, но если перед моим взором всегда стоит конечная цель, я достигну места назначения. «*Наше же жителство – на небесах, откуда мы ожидаем и Спасителя, Господа нашего Иисуса Христа*» (Флп. 3:20).

**Мой GPS строит
прямой маршрут**

GPS ведет меня по прямому маршруту к месту назначения. Цель навигатора – доставить меня как можно быстрее туда, куда я хочу попасть. Нет времени выбирать более живописную дорогу! На моем христианском пути у меня может возникнуть искушение оставить проторенную дорогу и выбрать при-

влекательный маршрут, ведущий в западню. Но прямая дорога приведет меня к победе. *«Подвизайся добрым подвигом веры, держись вечной жизни, к которой ты и призван, и исповедал доброе исповедание пред многими свидетелями»* (1 Тим. 6:12).

Я доверяю плану в деталях

Если я попытаюсь перехитрить свой GPS и изменить часть маршрута, то мне понадобится намного больше времени, чтобы достичь места назначения. Может казаться, что с помощью карты я найду лучший способ добраться до нужного мне места. Я могу думать, что знаю короткий путь. Однако если я буду вмешиваться всякий раз, когда GPS строит мне маршрут, и действовать самостоятельно, то нет гарантии, что я достигну цели. *«Надейся на Господа всем сердцем твоим и не полагайся на разум твой. Во всех путях твоих познавай Его, и Он направит стези твои»* (Притч. 3:5, 6).

Я вижу картину в целом

Нет причины разочаровываться и останавливаться, преодолев половину пути. Дорога может быть долгой, но я уверена, что доберусь до места назначения. Осознание этого позволяет мне оптимистично смотреть на ситуацию и иметь твердую веру во время моего путе-

шествия. *«[Любовь] все покрывает, всему верит, всего надеется, все переносит»* (1 Кор. 13:7).

Я не переживаю, если сбилась с пути

Преимущество GPS состоит в том, что он начинает строить маршрут с того места, где я нахожусь. В нем нет встроенной программы, которая будет обвинять меня каждый раз, когда я совершаю ошибку и сбиваюсь с пути. В какую сторону я бы ни отклонилась, GPS просто продолжает строить правильный маршрут. Я могу допускать ошибки в своей жизни, но Христос заверяет меня в том, что нет необходимости погрязать в собственных проблемах. *«Если исповедуем грехи наши, то Он, будучи верен и праведен, простит нам грехи наши и очистит нас от всякой неправды»* (1 Ин. 1:9).

Мое будущее имеет большую власть надо мной, чем мое прошлое

GPS сообщает мне о том, что ждет меня впереди. Он направляет меня к месту моего назначения и неуклонно перестраивает маршрут до тех пор, пока я не достигну цели. *«Побеждающий наследует все, и буду ему Богом, и он будет Мне сыном»* (Откр. 21:7).

 Сандра Доран

«НА СЕМ СТОЮ И НЕ МОГУ ИНАЧЕ!»

На престол Германии взошел император Карл V, и посланники Рима поспешили поздравить его и заодно настроить против Реформации, чтобы использовать его власть и силу в борьбе с ней. Но курфюрст Саксонский, которому Карл V был во многом обязан своим восшествием, просил его не предпринимать никаких мер против Мартина Лютера, прежде чем тот не будет выслушан.

Теперь внимание всех было направлено на предстоящий сейм германских княжеств в Вормсе, который должен был состояться вскоре после восшествия Карла на престол. Это общегосударственное собрание должно было разрешить важнейшие политические вопросы, но они заняли немного времени по сравнению с делом виттенбергского монаха.

Карл заранее поручил курфюрсту прибыть на заседание сейма вместе с Лютером, заверив его, что реформатор будет защищен от всякого рода насилия, и гарантировав возможность открытого обсуждения всех спорных вопросов с компетентными лицами. Лютер с нетерпением ожидал дня, когда предстанет перед императором.

Друзья Лютера были напуганы таким поворотом событий, ибо, зная о предубежденности прелатов и их враждебном отношении к нему, они боялись, что даже покровительство императора не защитит его, и умоляли Мартина не подвергать опасности свою жизнь. Лютер ответил им: «Паписты не желают, чтобы я приехал в Вормс, они жаждут только моего осуждения и смерти. Все это не имеет значения. Молитесь не обо мне, а о Слове Божьем».

ЛЮТЕР ПЕРЕД СЕЙМОМ

Через некоторое время Лютер предстал перед сеймом. Император восседал на троне, его окружали самые высокопоставленные лица империи. Никогда еще человек не появлялся в более представительном собрании, чем то, перед которым Лютер должен был защищать свою веру. Сам факт его присутствия здесь уже означал победу истины. Человек, которого папа объявил виновным, теперь стоял перед другим судом, тем самым отрицая высшую власть папы. Папа отлучил Лютера от церкви и изгнал его из общества, и все же ему гарантировали покровительство и позволили выступить перед высшими сановниками государства. Рим приказал ему молчать, а он получил возможность выступить перед тысячами внимательных слушателей со всех концов христианского мира. Невозмутимый

и спокойный, смелый, благородный и мужественный, Лютер стоял перед великими мира сего как Божий свидетель. Он отвечал на вопросы скромно и почтительно, без раздражения. Радость на лице и уверенность, с которой он держался, удивили собравшихся.

ЗНАМЕНИТЫЕ СЛОВА ЛЮТЕРА

Убедительные слова Лютера привели в ярость тех, кто упорно отрицал свет и решительно отказывался принять истину. Когда он закончил выступление, председатель сейма сердито сказал ему: *«Ты не ответил на заданный тебе вопрос... Ты должен дать определенный и прямой ответ... Отрекаешься ты или нет?»*

Реформатор ответил: *«Так как Ваше императорское величество и ваши княжеские высочества требуют от меня определенного, простого и прямого ответа, я дам его. Если я не буду убежден свидетельствами Писания и ясными доводами разума — ибо я не могу доверять Папе или соборам, поскольку очевидно, что зачастую они ошибались и противоречили сами себе, — то не отрекусь, ибо христианину небезопасно поступать против совести. На том стою и не могу иначе. Да поможет мне Бог! Аминь».* ●

ТВЕРДЫЙ КАК КАМЕНЬ

Так сражался этот праведный муж, опираясь на истинное основание Слова Божьего. Небесный свет озарял его лицо. Его величие и нравственная чистота, мир и радость были очевидны всем, когда он обличал силу заблуждения и свидетельствовал о превосходстве своей веры, победившей мир.

Твердый как камень, Лютер стоял под яростным шквалом ударов земной власти, которая не могла причинить ему вреда. Простота и убедительность его слов, бесстрашие, спокойный, открытый взгляд и неизменная решимость, выраженная в каждом слове и движении, – все это произвело на собравшихся глубокое впечатление. Было очевидно, что ни обещания, ни угрозы не заставят этого ревнителя истины уступить требованиям Рима.

Устами Лютера говорил Сам Христос, и говорил он с такой силой и величием, что и друзья, и враги исполнились благоговения и изумления. Дух Божий, незримо присутствовавший среди собравшихся, тронул сердца правителей империи. Некоторые из князей смело признали справедливость утверждений Лютера, многие убедились в истинности его слов, иные же, как это часто бывает, поначалу увлекшись идеями Мартина, вскоре вернулись к своим прежним взглядам. Были и такие люди, которые в то время еще не выражали своих

убеждений открыто, но впоследствии, самостоятельно изучив Писание, стали бесстрашными глашатаями Реформации.

ПОБЕДА ИСТИНЫ

Курфюрст Фридрих, с огромной тревогой ожидавший появления Лютера на сейме, слушал его речь с величайшим волнением. Он с радостью отметил мужество, непреклонность и самообладание своего подопечного и ощутил гордость за то, что является его защитником. Сравнивая доводы противоборствующих сторон, курфюрст видел, что мудрость Пап, прелатов и королей превращается в прах перед могуществом истины. Папство терпело поражение, которое отныне будет сказываться на жизни всех народов на протяжении последующих веков.

Если бы Лютер уступил хотя бы в одном пункте, тогда сатана и все его воинство праздновали бы победу. Но непоколебимая твердость реформатора стала средством освобождения Церкви и положила начало новой, лучшей эре в христианстве. Влияние этого человека, осмелившегося самостоятельно мыслить в такой сфере, как религия, не могло не сказаться на Церкви и на мире, причем это влияние не закончилось со смертью Лютера, но распространилось на все последующие поколения. До конца человеческой истории твердость и верность Мартина Лютера будут примером для тех, кто окажется в подобной ситуации.

МЫСЛИ

ИЗВЕСТНЫХ РЕФОРМАТОРОВ

«Музыка – лучшее утешение для опечаленного человека».

Мартин Лютер

«Я не знаю дорогу, по которой ведет меня Бог. Но я очень хорошо знаю своего Проводника».

«Не существует ни одной травинки, ни одного цвета в этом мире, что не предназначены нести радость людям».

Жан Кальвин

«Я выбираю не между жизнью и смертью, а между правдой и ложью».

Ян Гус

«Писание (Библия) является единственным основанием всей христианской доктрины».

Джон Уиклиф

НУЖНА ЛИ ОРГАНИЗМУ КЛЕТЧАТКА?

Профессор Денис Буркитт из колледжа Тринити в Дублине утверждал, что клетчатка, хотя и не переваривается организмом, но важна для здоровья.

Клетчатка способствует перемещению содержащейся в организме воды в кишечник, чтобы помочь продвижению пищи. Эта непереваренная клетчатка, подобно липкой ленте, собирает и выводит вредные химические вещества, которые попадают в кишечник и могут быть канцерогенными. Если мы не употребляем достаточно клетчатки, то подвергаемся риску заболеваний, связанных с запорами. По мнению Буркитта, в число таких болезней входят рак толстой кишки, дивертикулез, геморрой и варикозное расширение вен.

Клетчатка содержится исключительно в растительной пище. Существуют тысячи химических разновидностей этого материала, придающего твердость стенкам клеток растений. Он состоит преимущественно из очень сложных молекул углеводов. Наш организм

почти не переваривает клетчатку. Хотя клетчатка сама по себе и содержит очень мало или совсем не содержит калорий, она помогает «разбавить плотность» калорий в нашем питании, дает ощущение сытости и способствует уменьшению аппетита. Таким образом, употребление клетчатки помогает уменьшить чувство голода и минимизировать чрезмерное потребление калорий, получаемых из других питательных веществ.

Интерес к пищевой клетчатке в значительной мере был вызван путешествиями Буркитта по Африке и его утверждением, что рак толстого кишечника реже возникает у населения, чье питание богато клетчаткой. Буркитт популяризировал это наблюдение, которому уже не менее 200 лет. Некоторые ведущие врачи Англии конца XVIII – начала XIX века утверждали,

что существует взаимосвязь между запорами, которые были обусловлены потреблением недостаточного объема пищи, содержащей клетчатку, и высоким риском возникновения рака (в большинстве случаев рака молочной железы или кишечника).

Результаты Китайского исследования показали наличие неизменной зависимости снижения частоты возникновения рака толстой и прямой кишок от высокого уровня потребления клетчатки.

Имелась также корреляция между высоким уровнем потребления клетчатки и снижением уровня холестерина в крови. Разумеется, высокий уровень потребления клетчатки означал большое содержание продуктов растительного происхождения в рационе питания: клетчаткой богаты бобовые культуры, листовые овощи и цельнозерновые продукты.

АНТИОКСИДАНТЫ

Одна из наиболее очевидных характеристик растений – это широкий спектр присущих им ярких цветов. Если вам доставляет эстетическое удовольствие красивая еда, то мало что может сравниться с блюдом фруктов и овощей. Блюда из красных, зеленых, желтых, фиолетовых и оранжевых растений аппетитно выглядят и очень полезны для здоровья. Часто отмечается взаимосвязь между приятной окраской овощей и их исключительной пользой для здоровья.

Цвета фруктов и овощей обусловлены различными химическими веществами, которые называются антиоксидантами. Эти вещества содержатся в растениях. В животной пище их немного, поскольку

животные питаются растениями и некоторое количество антиоксидантов сохраняется в их тканях.

На протяжении жизни наш организм вырабатывает небольшое количество свободных радикалов. Простое воздействие солнечных лучей, некоторых промышленных источников загрязнения и несбалансированного питания создает предпосылки для вредного воздействия свободных радикалов. Они опасны, так как могут уменьшить гибкость наших

« Блюда из красных, зеленых, желтых, фиолетовых и оранжевых растений аппетитно выглядят и очень полезны для здоровья »

тканей и ограничить их функционирование. Это напоминает пожилой возраст, когда тело человека теряет гибкость и легкость движений. В значительной мере именно в этом и заключается

старение. Неконтролируемое воздействие свободных радикалов также вызывает катаракту, снижение эластичности артерий, рак, эмфизему, артрит и многие другие недуги, которые чаще проявляются в пожилом возрасте.

Наш организм не создает защитных оболочек для предотвращения вредного воздействия свободных радикалов. К счастью, антиоксиданты, содержащиеся в растениях, действуют в нашем организме точно так же, как и в растениях. Это чудесная гармония. Растения создают защитные оболочки из антиоксидантов и при этом делают их крайне привлекательными благодаря красивым, возбуждающим аппетит цветам. А мы, привлеченные красотой растений, употребляем их, заимствуя антиоксидантные защитные оболочки для поддержания собственного здоровья.

38 Источник: Томас Кэмпбелл, Колин Кэмпбелл «Китайское исследование»

НЕЗАБЫВАЕМЫЙ ПОЛЕТ

Несколько раз в своей жизни я ощущал, что рука Господа, без сомнения, защищает меня. Оглядываясь назад на эти обстоятельства, я понимаю, что Бог любит меня и с терпением относится ко мне, желая открыть Свою волю относительно моей жизни.

Это был День благодарения, около 15:00. Мой друг Кейси закончил свою работу и посетил мой дом. Зная, что его родители покинули город и ему придется есть праздничный обед в одиночестве перед телевизором, я пригласил его разделить трапезу с моей семьей.

Через несколько часов после обеда мы решили, что лучше всего провести время, летая на небольшом самолете, который мы арендовали. У меня и моего друга были летные свидетельства пилотов, так как мы посещали колледж, намереваясь построить карьеру в авиации.

В скором времени мы уже находились в аэропорту, заправляя самолет топливом. Проверив прогноз погоды и пройдя предполетный инструктаж, мы поднялись в небо. Видимость была невероятно четкой. Это была чудесная возможность насладиться Божьим творением. Мы полетели из города по направлению к Вайомингу. Вскоре перед нами предстали пейзажи пустынной земли и длинной

выщелой реки. Кейси взялся за штурвал. «Теперь я веду самолет», — сказал он, и мы начали спускаться к реке, чтобы лучше ее рассмотреть. На расстоянии пять метров над землей, выровняв высоту, мы летели, любуясь видами.

Мы наслаждались компанией друг друга и смеялись. Мы были близкими друзьями и всегда находили общий язык. Мне кажется, что это происходило потому, что у нас было много общего, а также нам обоим нравилось соперничество. Но иногда из-за этого качества мы попадаем в интересные ситуации. И тот день не был исключением.

— И эта самая меньшая высота, которую ты можешь взять? Ты не настоящий пилот! Теперь я веду самолет! — сказал я спокойным голосом. Кейси отпустил штурвал, я принял управление самолетом и начал опускаться к воде. Мой друг бросил на меня холодный взгляд.

— Майки, я перестану тебя уважать, — сказал он. — Я думал, ты хороший пилот. Я веду.

Мы по очереди показывали друг другу свои умения, пытаюсь доказать, кто лучше. Когда солнце начало садиться, мы решили вернуться в аэропорт.

– Майки, давай проверим его, – сказал Кейси, указывая на маленькое озеро. За озером были посажены деревья, среди которых был промежуток, настолько широкий, что наш самолет мог бы пролететь сквозь него. Я понял, что имеет в виду мой друг, и утвердительно кивнул. Мы сразу же направились вниз к озеру. Восторг возрастал по мере увеличения скорости. Это было торжественное завершение нашего дневного полета! Все выглядело замечательным, мы летели прямо над берегом озера на высокой скорости.

– Кейси, смотри! – закричал я, когда заметил стаю уток, летящих в нашем направлении. Кейси повернул штурвал, и мы быстро изменили направление полета.

– Они помешали моему прекрасному замыслу! – разочарованно сказал Кейси.

– Что ж, ты упустил свой шанс показать себя. Теперь смотри,

как работает профессионал! – ответил я, улыбнувшись, и взял штурвал. Я устремился вверх над деревьями, чтобы следовать в другом направлении.

Вдруг я увидел в промежутке между деревьями, где мы собирались пролететь, линии электропередач. Я знал, что Кейси тоже заметил их, потому что мы оба посмотрели друг на друга так, словно произнесли: «Мы чуть не погибли!»

Короткий 30-минутный полет в аэропорт показался нам вечностью. Мы возвращались домой, не произнося ни слова.

Как мы могли не заметить линии электропередач? Утки спасли нас! Почему они оказались на нашем пути?

В тот вечер, празднуя День благодарения, я склонил голову в молитве и поблагодарил Того, Кто вмешался и спас наши жизни: «Спасибо Тебе, Господи, что предоставил мне еще одну возможность быть живым примером Твоей любви и благодати. Аминь».

 Майкл Сэйлс

ВИТТЕНБЕРГ — ГОРОД МАРТИНА ЛЮТЕРА

Этот маленький город в восточной части Германии не выглядит центром Реформации. Однако события, произошедшие здесь в XVI веке, потрясли весь христианский мир.

Именно в этом городе жил и проповедовал Мартин Лютер — основной деятель Реформации. 31 октября 1517 года он прибил к дверям Замковой церкви 95 тезисов. С этого началась Реформация.

Двери Замковой церкви

Виттенбергский замок

Она называется Замковой церковью, потому что является частью церковно-замкового комплекса. Башня замка возвышается над Виттенбергом. Взобравшись по винтовой каменной лестнице, можно насладиться прекрасным видом на город, открывающимся с этой башни.

В старинной городской церкви, имеющей две башни, возвышающиеся над городом, состоялась свадьба Мартина Лютера и Катарины фон Бора. Здесь известный реформатор произнес много проповедей. В этой же церкви были крещены все его дети.

Городская церковь

Дом Мартина Лютера

Жил Мартин Лютер со своей семьей в монастыре. Здание монастыря отдал Лютеру в пользование один из аристократов, поддерживавший его движение.

Дбайте про сад людського СЕРЦЯ

Сім'я – це головне поле, на якому покликані працювати батьки. Їм довірені діти – дорожчі рослини в домашньому саду, які потребують батьківської турботи.

Бог, Котрий довірив батькам серйозну справу виховання дітей, очікує, що вони берегтимуть і старанно оброблятимуть ниву дитячих сердець. Вони повинні сіяти добре насіння й виполувати бур'яни. Необхідно виправляти кожний недолік у дитині, кожную ваду, бо, якщо їх залишити, вони спотворять красу характеру.

Помилка батьків

Існує думка, що дітям і молоді слід дозволити діяти за природними нахилами їхнього розуму. Якщо діти є розбещеними й безвідповідальними, то батьки говорять, що з часом вони зроблять правильні висновки, залишать погані звички та стануть порядними людьми. Це помилка! Роками вони дозволяли засівати їхні серця всюдозволеністю, давали змогу проростати хибним принципам, а тому

в багатьох випадках зусилля змінити щось у цьому напрямку виявляться даремними.

Деякі батьки дозволяють своїм дітям розвивати погані звички, котрі даватимуться взнаки впродовж усього життя. Коли такі діти виростають, то їхні звички проявляються в усіх вчинках. Вони виявлять той характер, який їхні батьки дозволили їм сформувати.

Сійте добре насіння

Не можна допускати, щоб молодь нерозбірливо пізнавала як добро, так і зло, сподіваючись, що в майбутньому домінуватиме добро, а зло втратить свій вплив. Зло прогресуватиме швидше, ніж добро. Припустимо, що через багато років вади, котрі вони мали, будуть викорінені; але хто може запевнити, що буде саме так?

Набагато легше й безпечніше сіяти чисте, добре насіння в серцях дітей, аніж потім виривати бур'яни. Поняття, що укорінилися в дитячій свідомості, важко стерти. Отож, важливо, щоб ці поняття були правильними, а здібності молоді використовувалися на добро.

Велика справа виховання – знищення непотрібних і шкідливих бур'янів – має першочергове значення. Якщо ці бур'яни залишити, то вони ростимуть, поки не заглушать дорогоцінні рослини – принципи моралі й правди. Якщо поле залишити без обробітку, то обов'язково з'являться бур'яни, які вкрай важко виполоти.

Тому необхідно обробляти землю, а бур'яни виполоти, аби наші дорогі рослини могли рости. Та перш ніж вони проростуть, слід старанно посіяти добре насіння. Якщо матері не дбають про те, щоб сіяти добре насіння, сподіваючись пізніше зібрати чисте та святе зерно, то вони розчаруються, адже пожнуть лише **«терня та колючки»** (Суд. 8:16).

Безпека дітей залежить від мудрості, пильності й турботи батьків. Із любов'ю вони обробляють ниву серця, засіваючи її насінням добра, здорових звичок і любові.

Що говорять про виховання відомі люди?

«Виховання є засвоєнням хороших звичок» (Платон).

«І виховання, і освіта нероздільні. Не можна виховувати, не передаючи знання, і будь-яке знання виховує» (Л. Н. Толстой).

«Виховання й навчання починаються з найперших років існування і тривають до кінця життя» (Платон).

«Новонароджені скрізь плачуть однаково. Коли ж вони виростають, у них виявляються неоднакові звички. Це результат виховання» (Сюнь-цзи).

«Нехай першим уроком дитини буде покора. Тоді другим може стати те, що ви вважаєте необхідним» (Б. Франклін).

«Виховання людини починається з її народження; вона ще не говорить, ще не слухає, але вже вчиться. Досвід передусь навчанню» (Жан-Жак Руссо).

«Таємниця успішного виховання полягає в повазі до учня» (Ральф Емерсон).

«Виховання – велика справа: вона вирішує долю людини» (В. Г. Белінський).

Понтий Пилат — реальный или вымышленный персонаж?

Многие историки подвергают сомнениям правдивость большинства событий, упомянутых в Библии. Однако нередко случается, что археологи обнаруживают даже не косвенные, а прямые доказательства историчности тех или иных библейских сюжетов.

Долгое время историки сомневались не только в существовании Христа, но также в том, жил ли когда-либо Его судья – человек по имени Понтий Пилат. Ведь о нем упоминали либо христианские источники, либо более поздние авторы. Но в 1961 году во время раскопок в городе Кесария в Палестине была обнаружена известняковая плита с фрагментом надписи на латинском языке, которая переводится как «Понтий Пилат, префект Иудеи, представлял Тиберия кесарийцам».

Кесарийская плита с упоминанием имени Понтия Пилата

А в конце 2014 года стало известно, что израильские археологи обнаружили место, где исторический Понтий Пилат мог вершить свой суд над Иисусом. Во время раскопок на территории музея «Башня Давида» в Иерусалиме ученые нашли остатки старого здания, которое использовалось в качестве тюрьмы еще при турецком владычестве.

Музей «Башня Давида»
в Иерусалиме

Однако изучение этого сооружения показало, что оно имеет более древнюю историю. Сейчас ученые склоняются к версии, что это бывший дворец царя Ирода Антипы. И именно там, как считают многие исследователи Библии, проходил суд Пилата над Христом. А новые археологические раскопки косвенно подтвердили эту версию.

Музей «Башня Давида»
в Иерусалиме

По материалам сайта:
vsegda-tvoj.livejournal.com

ДРУЖИНИ, ТЕОЛОГИ, ПОКРОВИТЕЛЬКИ:

жінки та їхній внесок
у справу Реформації

Роль чоловіків у Реформації здебільшого добре відома та досліджена. Їхні дії – написання памфлетів і трактатів, створення картин і гравюр, участь у рейхстагах і диспутах на захист нового вчення – задокументовані та досліджені істориками, культурологами, мистецтвознавцями.

Жінки, часто позбавлені влади та слова, здебільшого залишаються «мовчазною більшістю», пасивними учасниками релігійних дебатів і змін, хоча часто їхній внесок був не меншим, ніж їхніх батьків, чоловіків чи братів. в умовах обмеженості джерел єдиними свідченнями участі жінок у Реформації залишаються приклади видатних жінок, які відважилися вийти за межі ролей, визначених для них суспільством, та зайняти активну позицію в епоху релігійних перетворень.

Дружини, покровительки, а іноді й теологи, імена яких зберегла для нас історія, відкривають жіночий світ доби Реформації, дозволяючи побачити, який внесок могла зробити жінка як знатного, так і скромного походження у справу релігійної реформи – справу, на думку тодішнього суспільства, виключно чоловічу.

Першим і найнадійнішим шляхом було заміжжя. Реформатори неодноразово нагадували у своїх проповідях і трактатах про роль дружини, її обов'язки й бажані моральні якості. Найвідомішими дружинами німецької Реформації стали, звичайно, супутниці життя їхніх лідерів: дві Катаріни – Катаріна фон Бора, дружина Мартіна Лютера, і Катаріна Крапп, обраниця Філіпа Меланхтона, найближчого соратника Лютера.

ДРУЖИНА ЛЮТЕРА

Катаріна фон Бора (1499 – 1552) – мабуть, найвідоміша жінка Реформації. Вона народилася у шляхетній,

проте збіднілій родині. Дуже рано втративши матір, Катаріна у віці 6-ти років опинилася в монастирі, де й проминули її дитинство та юність. Шанс змінити спосіб життя, до якого вона не відчувала покликання, подарувала Реформація. Катаріна й інші дівчата монастиря Маріентрон після читання творів Лютера зважилися утекти: дванадцять монахинь покинули монастир у Пасхальну ніч у діжках.

Більшості утікачок вдалося у найближчий час вийти заміж, адже у студентському Віттенберзі не було нестачі в неодружених хлопцях. Вдача Катаріни була іншою:

після декількох невдалих матримоніальних спроб її чоловіком став Мартін Лютер, який спочатку унікав дівчину, вважаючи її зарозумілою.

Несправедливість цього першого враження Катаріна довела вже в перші роки шлюбу, коли звільнила чоловіка від усіх побутових турбот:

вона вела фінансові справи, куховарила, прибирала, обробляла город і сад, а згодом турбувалася про їхніх дітей і навчала їх основ Біблії. Пізніше Катаріна стала справжньою господинею «domus academia»: приймала вчених гостей чоловіка й навіть вступала в теологічні дебати, що велися за вечерею та надихнули студентів Лютера на створення відомих «Застільних бесід». ☉

ДРУГА КАТАРІНА

Катаріна Крапп (1497 – 1557), донька віттенберзького бургомістра та дружина Філіпа Меланхтона, соратника Лютера, хоч і не була такою яскравою особистістю як Кете фон Бора, проте втілила своїм життям ідеал дружини доби Реформації. Тиха, спокійна й покірна, вона органічно доповнювала свого делікатного чоловіка. Меланхтон, який, подібно до Лютера, не думав про шлюб й одружився лише через напоягання друзів, поступово змінив свою думку: Катаріна не тільки піклувалася про його слабке здоров'я, хоч теж була хворобливою, але й подарувала йому дітей, які пом'якшили серце вченого-теолога. Філіп і Катаріна заснували у себе вдома справжню «домашню церкву», молячись і співаючи разом із дітьми, а також вивчаючи Слово Боже.

Проте не всім жінкам вистачало ролі вірної супутниці чоловіка-реформатора. Аргула фон Грумбах та Марі Дентьер успішно довели, що жінка може не поступатися чоловікам і в теологічних дебатах.

«БАВАРСЬКА ЮДИТ»

Аргула фон Грумбах (1492 – 1554/57), чи, як її називали сучасники, «баварська Юдит», народилася в Регенсбурзі в аристократичній родині фон Штауфів. Декілька років вона, ще зовсім юною, провела як фрейліна при дворі королеви Кунігунди, доньки імператора Фрідріха III, де отримала блискучу освіту. 1516 року вона вийшла заміж за Фрідріха фон Грумбаха, якому народила трьох дітей. Шлюб став для неї справжнім випробуванням: Аргула, яка вже після перших публікацій Лютера підтримала

Реформацію, зіткнулася із нерозумінням свого чоловіка; він, за її власним свідченням, неодноразово змушував її відмовитися від релігійних переконань. Проте вона воліла радше померти, ніж зректися істини: *«Я готова втратити життя та здоров'я. Нехай Господь захистить мене!»*

Її відчайдушна стійкість проявилася у протистоянні з університетом Інгольштадта, який засудив за «єретичні погляди» 18-річного студента та вчителя Арсація Зеєхофера та змушував хлопця «розкаятися у своїх помилках». Аргула надіслала низку листів на захист Зеєхофера до вчених мужів, закликаючи їх до теологічного диспуту з нею: *«Як ви і ваш університет [Інгольштадта] збираєтеся перемогти в ім'я Боже, коли вчиняєте таку безглузду жорстокість проти Слова Божого; коли ви змушуєте когось, хто тримає у руках Святе Письмо, зрікатися його, як ви вчинили у випадку з Арсацієм Зеєхофером?»* Така активна позиція була вражаючою для жінки XVI століття – теологи Інгольштадтського університету

були обурені тим, що Аргула наважилася дискутувати з ними з питань теології, і відмовилися відповідати публічно, обмежившись принизливими інвективами проти жінки-теолога.

Аргула фон Грумбах продовжувала боротися за здійснення Реформації в Баварії до самої своєї смерті, хоч її битва через опір світської влади і була програна до початку цього руху. Свою стійку позицію у підтримці реформаторів вона пояснювала так: *«Зі свого боку, я маю визнати в ім'я Бога та спасіння моєї душі, що коли б я зреклася написаного Лютером та Меланхтоном, то зреклася б Самого Бога та Його Слова...»*.

ВІДВАЖНА РЕФОРМАТОРКА

Жінку-теолога подарувала і швейцарська Реформація. Це була **Марі Дентьєр** (1495 – 1561), яка, як і дружина Мартіна Лютера, втекла з монастиря під впливом реформаційних ідей. Марі, на відміну від Аргули фон Грумбах, пощастило вийти заміж за однодумця – молодого священика Сімона Робера, теж колишнього ченця. Молода родина зі Страсбурга переїхала до Женеви, де Марі почала відкрито проповідувати ідеї Реформації, закликаючи, разом із Кальвіном, женеців прийняти нове вчення. Її праця «Війна та звільнення Женеви», що вийшла друком 1536 року, змальовувала успішну боротьбу міста проти всевладності герцогів Савойських і стала першим подібним твором, написаним жінкою-очевидцем. Цим твором діяльність відважної реформаторки не обмежилася.

1539 року Марі Дентьєр написала відкритого листа Маргариті Ангулемській,

королеві Наварри й сестрі короля Франції Франциска I, відомій покровительці реформаторів. У листі Марі стверджувала право жінок на проповідання й безпосередню участь у справі Реформації – саме тому деякі дослідники називають її першою «феміністкою» Реформації. Ці ідеї вона розвивала і в іншій праці – «На захист жінок», датованій тим самим роком. Ось як жінка аргументувала свою позицію у листі Маргариті: *«Усе, чим Господь обдарував тебе і що відкрив нам, жінкам, ми не повинні, як цього не роблять і чоловіки, приховувати й закопувати в землю. І хоч нам не дозволено проповідувати публічно у конгрегаціях і церквах, нам і не заборонено писати й наставляти одна одну з усім милосердям»*.

Третій шлях – стати покровителькою діяльності реформаторів – був відкритий для жінок з аристократичних, якщо не королівських родин. Однією з найяскравіших покровительок Реформації стала Маргарита Наваррська.

КОРОЛЕВА НАВАРРИ

Маргарита Ангулемська (1492 – 1549), сестра французького ренесансного монарха Франциска I Валуа, займає особливе місце в історії французької й навіть швейцарської Реформації. Маргарита отримала виняткову для жінки свого часу освіту – вона володіла латиною, французькою, іспанською, англійською, італійською й німецькою мовами, вільно читала як Платона, так і Данте, а в часи Реформації до кола її читання увійшли праці Лютера й Кальвіна – з останнім вона листувалася протягом усього свого життя. ●

При французькому дворі Маргариті нерідко доводилося виконувати представницькі функції королеви, адже королева Клод, дружина Франциска, часто хворіла. Незабаром навколо освіченої призилиниці реформаторів сформувалося коло спілкування, куди ввійшли найвидатніші діячі французької Реформації: Гійом Бріссоне, Жак Лефевр д'Етапль, Гійом Бюде, а також її улюблені проповідники Арно Бруссіо та Мішель д'Аранд. Ризикуючи, Маргарита підтримала розповсюдження у Франції реформаційних ідей Бріссоне, який засуджував продаж індульгенцій і поклоніння мощам. Захистила вона й Жака Лефевра, перекладача Нового Завіту французькою мовою, якому після засудження його праці Сорбонною загрозувала страта. Якщо спочатку Франциск терпляче ставився до підтримки його сестрою французьких реформаторів, то після «Справи про листівки» («Affaire des Placards») 1534 року, коли містами Франції були розповсюджені численні протестантські листівки, його позиція стала набагато жорсткішою. Маргариту поставили перед вибором: або зректися своїх протестантських переконань, або зазнати переслідувань. Вона вибрала друге й покинула французький двір, повернувшись у Наварру. Там королева не тільки продовжила підтримувати протестантів, але й почала впроваджувати Реформацію своїми силами: відвідувала містечка на своїй території, подібно до лютеранських «візитаторів» у Німеччині, виявляла церковні зловживання, забезпечувала місцеві спільноти пасторськими, катехитичними та літургіч-

ними матеріалами народною мовою, а також засновувала лікарні й займалася доброчинністю. Справу Маргарити Наваррської згодом продовжила її єдина донька Жанна д'Альбре.

У своєму найвідомішому творі «Гептамерон» Маргариті вдалося через низку, на перший погляд, легковажних історій не лише піддати критиці Католицьку церкву за зловживання й незахищеність жінок перед ними, але й сформулювати власне бачення реформованої церкви – спільноти, де чоловіки й жінки, натхнені Словом Божим і Святим Духом, могли б свідчити про істину й милість Господа.

« Усе, чим Господь обдарував тебе і що відкрив нам, жінкам, ми не повинні, як цього не роблять і чоловіки, приховувати й закопувати в землю »

Ці, на перший погляд, різні шляхи, якими жінки доби Реформації реалізовували своє покликання до «загального священства», не можуть приховати те спільне, що вони мали між собою, – активну життєву позицію, смі-

ливість і рішучість не зважати на існуючі суспільні норми, але дослухатися лише до Слова Божого, відстоюючи його навіть під загрозою вигнання чи смерті. Тому, як зауважила Марі Дентьер, *«якщо Господь обдарував благодаттю деяких добрих жінок, відкривши їм через Святе Письмо щось святе й добре, то чи мають вони вагатися писати, промовляти та свідчити про це одна одній через якихось переслідувачів істини? О, це було б занадто зухвало – спробувати їх спинити, а для нас було б занадто нерозважливо приховувати талант, яким обдарував нас Господь»*.

Стефанія Ковбасюк,
кандидат історичних наук

● 3-Й СЕЗОН
ПРОГРАМИ

Норе.UA
телеканал Надія

● П'ЯТНИЦЯ
20:00

«СЧАСТЛИВОЙ СУББОТЫ»

ДИВИТЬСЯ НАС

НА СУПУТНИКУ
ASTRA 4A

SMART TV
LG, PHILIPS, SAMSUNG

В КАБ. МЕРЕЖАХ
ВАШОГО МІСТА

НА МОБ. ДОДАТКАХ
IOS, ANDROID

0 800 30 20 20

Безкоштовно по Україні

Маленькие СЕКРЕТЫ для мужей

Общение является жизненно необходимым компонентом отношений. Особенно это касается супружества. Самый большой комплимент, который вы можете сделать вашей жене, – это выслушать ее. Когда она говорит с вами, сосредоточьтесь все ваше внимание на ней, выключив телевизор и т. д. Задавайте вопросы о ее планах и интересах, выслушивайте ответы. Выделите время, которое вы проведете с ней наедине.

Ищите предлог сделать своей половинке комплимент, например, за хорошо приготовленное и вкусное блюдо, за уют и порядок в доме, привлекательный и аккуратный внешний вид. И чаще говорите своей жене: «Спасибо тебе!»

Помогайте ей в выполнении домашней работы.

Удивляйте жену маленькими знаками внимания. Старайтесь узнать, что доставляет ей радость. Может, это букет цветов, подаренный без особого повода, телефонный звонок, чтобы просто сказать: «Я думаю о тебе», или же любовное послание. Ваши усилия будут вознаграждены!

Постоянно выражайте любовь к жене словами и делами, заботьтесь о своем здоровье и внешнем виде.

Подумайте о необычном способе отпраздновать день рождения супруги, юбилей или другие особые события.

Будьте любезным: открывайте двери перед любимой, помогайте нести тяжелые вещи и пропускайте вперед. Сообщайте ей о своих планах и особенно об изменениях в них.

МАЛЕНЬКИЕ СЕКРЕТЫ ДЛЯ ЖЕН

СЕМЕЙНЫЙ КОНСУЛЬТАНТ

Маленькие СЕКРЕТЫ для жен

Проявляйте уважение к вашему мужу и поддерживайте его инициативы. Ему важно знать, что вы верите в него.

Будьте нежны, встречайте супруга улыбкой, старайтесь разделять его вкусы.

Готовьте для любимого небольшие сюрпризы, такие как вдохновляющие записки и его любимые блюда.

Не вспоминайте о его прошлых ошибках, посягая на его законный авторитет или «наказывая» его лишением интимных отношений.

Следите за своим внешним видом, также как и за порядком в доме. Старайтесь превратить ваш дом в самое счастливое место на земле!

Проводите время вместе с мужем, совместно работая над каким-нибудь проектом или же просто наслаждаясь общим веселым занятием. Такое времяпрепровождение откроет возможности для общения и поможет вам лучше узнать друг друга.

ЗАЛОГ ЛЮБВИ И СВЕТА

«И, крестившись, Иисус тотчас вышел из воды, – и се, отверзлись Ему небеса, и увидел Иоанн Духа Божия, Который сходил, как голубь, и ниспускался на Него. И се, глас с небес глаголющий: Сей есть Сын Мой возлюбленный, в Котором Мое благоволение»

(Мф. 3:16, 17).

Ради нас Спаситель ухватился за силу Всемогущего, и когда мы молимся, то знаем, что нашим молитвам предшествовала молитва Христа и что Бог услышал Его и ответил. Несмотря на все наши грехи и слабости, Господь не отверг нас. Он принял нас в Возлюбленном. Слава, почившая на Христе, является залогом любви Божьей к нам. Она говорит о силе молитвы: человеческий голос может

достигнуть слуха Господа, и наши прошения находят ответы в небесных дворах. Свет, сошедший из отверзшихся небесных врат на голову Спасителя, падет и на нас, когда мы молимся о силе устоять в искушениях. Голос, ответивший Спасителю, обращается к каждой верующей душе: «Это Мое возлюбленное дитя, в котором Мое благоволение».

КРАСОТА ПРОСТОТЫ

«И об одежде что заботитесь? Посмотрите на полевые лилии, как они растут: ни трудятся, ни прядут; но говорю вам, что и Соломон во всей славе своей не одевался так, как всякая из них»

(Мф. 6:28, 29).

Христос показывает: несмотря на отчаянные усилия некоторых сделать себя объектом восторга и восхищения, то, что они так высоко ценят, не выдерживает сравнения с полевыми цветами. Даже эти простые цветы, которые нарядил Бог, прекраснее всех пышных нарядов царя Соломона. Если лилии в поле являются предметом заботы Великого Художника, Который наделил их красотой, перед которой меркнет слава Соломона, величайшего царя из всех владевших скипетром, если трава полевая образует

прекрасный ковер для земли, то насколько сильно Бог заботится о человеке, сотворенном по Его подобию.

Великий Художник обращает наше внимание на бездушные полевые цветы, на их прекрасные оттенки. Так Бог открывает Свое мастерство и заботу. Этим Он показывает великую любовь, которую питает к каждому человеческому существу.

Час змінити світ!

Маленький хлопчик ішов вулицями Віттенберга, невеличкого німецького містечка. Це був 1517 рік. Надворі було вже холодно, минала осінь. Хлопчик підійшов до церковної брами.

«Піду до церкви, погріюся, а то вже зовсім змерз», – роздумував він.

Раптом до брами підійшов чоловік середнього віку. Він був у чернечому одязі. Хлопчика зацікавив цей чоловік, бо він не був схожий на інших: не поспішав, в руках тримав сувій.

Хлопчик вирішив простежити за ченцем.

Чоловік розгорнув сувій і прибив його до брами церкви. Потім він пішов далі. Одрозу ж люди, які поспішали у справах, почали зупи-

нятися біля брами й читати текст, написаний на сувої.

Хлопчик підійшов до одної жінки та спитав:

– Скажіть, будь ласка, що то за текст на сувої і хто його написав?

Жінка подивилася на хлопчика і промовила:

– Ці слова говорять про те, що прийшов час замислитися, чи правильно ми живемо. Чернець Мартін Лютер написав їх, тому що бажає, щоб усім людям було добре. Він закликає бути справжніми християнами, які люблять один одного й щиро вірять в Ісуса. Це початок Реформації, яка змінить увесь світ.

Хлопчик вислухав слова жінки, відійшов і почав роздумувати:

«Я хочу бути справжнім християнином, любити людей і вірити в Ісуса. Коли я подорослішаю, то, як і Лютер, закликатиму всіх змінюватися».

Хлопчик пішов додому. Він розповів своїм рідним про Мартіна Лютера та його вчення. Ті в свою чергу проповідували вістку серед друзів і знайомих, які передавали слова істини іншим.

Багато людей замислювалися над словами, які Лютер написав у своїх «95 тезах» та прибив до брами церкви в місті Віттенберзі. Так в Європі розпочалася Реформація, які змінила весь світ на краще.

 Наталля Боріка

ВЕРЯТ ЛИ УЧЕНЫЕ В ЧУДЕСА?

Принято считать, что большинство ученых не верят в Бога и чудеса, которые Он совершает. Но действительно ли это так? Что же по этому поводу говорят сами ученые?

Если чудом считать явление, которому наука не может дать четкое объяснение, то вся Вселенная полна чудес. Наука не может давать окончательный анализ. Когда-то ученые думали, что законы, открытые ими (или которые могут быть открыты), дают полное объяснение физическим явлениям. Теперь мы знаем, что это не так. Законы, имеющие сегодня твердое основание, завтра могут быть опровергнуты или отменены.

В образовании материи есть несомненное чудо, которое невозможно

объяснить научно, и ее природа не соответствует многим физическим законам, сформулированным наукой.

Несколько лет назад ученые обратили внимание на странное поведение электронов и некоторых частиц. Они не всегда действуют в соответствии с известными нам законами. Наука теперь говорит о вещах как о «вероятных» и «невероятных», но не как о «верных» и «возможных». Этот факт изменил точку зрения многих ученых, которые раньше считали воскресение ➤

УЧЕНЫЕ ГОВОРЯТ...

невозможным. Теперь они полагают, что научным методом нельзя отвергнуть свидетельства очевидцев, видевших живого Иисуса в течение 40 дней после Его воскресения.

Несмотря на то, что некоторые ученые все еще не признают чудеса, основываясь на том, что они не могут их проверить научным методом, посредством опыта, большинство из них допускает их возможность, включая воскресение Христа и возможное воскресение тех, кто в Него верит.

Большинство ученых пришли к выводу, что христианское убеждение имеет больше смысла и более удовлетворительно, чем точка зрения атеистов.

Природа чуда не покоится в сфере физического мира, который наука могла бы анализировать и измерить, а находится в сфере духовного, научно необъяснимого мира. Он познается только личным опытом.

Ниже приведены высказывания ученых, которые на личном опыте убедились в правильности своих слов.

Наука может сказать, что чудеса, как они описаны в Библии, вполне вероятны. Нет возможности утверждать, что их никогда не было.

Харви Брукс

Чудеса относятся к категории очень малой вероятности, но тем не менее нет ничего невозможного.

Курт Валленфельс

Очевидно, противоречия чаще бывают в физике, нежели в религии. Явные чудеса происходили в физическом мире во все времена и происходят сегодня. Перед лицом тайн мироздания современный физик имеет мало трудностей в признании духовного мира.

Джеймс Х. Джаунси

Это вполне нормально, что не всем явлениям, происходящим в мире, мы можем дать объяснение. С такими явлениями ученый встречается ежедневно. Необыкновенное и прочное существование Библии, прошедшей через все века, языки и нации, – уже является чудом.

Августин Ломбард

Это направление неверно – удалить Бога из мира и оставить за Ним только перво-причинность. Для объяснения природы чудес нам нужен Бог. Всегда была открыта возможность для необычных явлений. Воскресение – главный элемент веры, имеющий глубокий смысл. Христос был первым, Кто показал, что есть что-то необъяснимое. Это необъяснимое можно увидеть только глазами веры. Никто не знает, что может быть открыто в будущем. Никто не знает, насколько наши понятия могут быть изменены в результате новых исследований.

Ян Я. Ван Иерсель

Человек может верить в чудеса и в то же время быть хорошим ученым.

Жюль С. Дюшезн

С Богом нет ничего невозможного. Он совершает чудеса в противоположность законам природы. Он имеет право и силу делать это, ибо Он – Творец законов. Чудо не противоестественно, а сверхъестественно. Я убежден, что человек своими собственными силами не может стать более моральным. Это способен сделать только Христос. Без Христа вы не можете любить Бога и ближнего.

Джон П. Фридрих

Я знаю случаи чудесного исцеления, когда больные выздоравливали посредством молитвы. Но Бог никогда не совершает чудо там, где есть естественные пути выхода из положения.

Часто бывает так, что Бог не идет нам навстречу, имея на это существенные причины. Мы живем не вечно (в этом теле). Так как всем нам надлежит умереть, то очень важно знать, что Бог дает нам определенное время для принятия спасения. Это – блаженная надежда, о которой я говорю моим больным при каждой возможности.

Ральф Л. Байрон

ДОБРОЖЕЛАТЕЛЬНОСТЬ – КЛЮЧ К УСПЕХУ!

ЭВ Альф Лонэ

Государственная сеть не пользовавшихся особым успехом американских магазинов потерпела крах. Почему? Может, товары в них были низкого качества или цены слишком высокими? Нет, как выяснилось, банкротство объяснялось тем, что продавцы в этих магазинах были людьми хмурыми, неулыбчивыми и часто грубо обращались с клиентами.

Кто-то по этому поводу сказал: *«Это самый быстрый способ из всех, которые я знаю, чтобы разориться».* А другой добавил: *«Если вы хотите, чтобы ваш бизнес процветал, самое трудное задание – найти людей вежливых, приятных и желающих работать».*

Современные клиенты – это люди, не только разбирающиеся в цене и качестве товаров, но и требующие соответствующего обслуживания. Директор большого концерна заявил, что будущее бизнеса – в улучшении обслуживания, поскольку совре-

менные покупатели больше ценят качество обслуживания, чем даже качество товара. С этой целью, т. е. чтобы соответствующим образом воспитать своих сотрудников, используются различные хитрости. В одном универмаге через каждый час позванивают в маленький колокольчик, чтобы напомнить продавцам о необходимости вежливо обращаться с клиентами.

Кто-то подсчитал: чтобы сделать недовольное выражение лица, нужно задействовать как минимум 72 мышцы лица, и только 14 – чтобы улыбнуться. Независимо от того, какое значение имеют для нас наши таланты, каждый из нас обладает значительным капиталом, причем в большинстве случаев его можно было бы использовать более эффективно.

АФОРИЗМЫ ОБ УЛЫБКЕ:

- Улыбка обогащает тех, кто ее получает, но не обедняет тех, кто ее дарит.
- Улыбка длится мгновение, но память о ней сохраняется вечно.
- Никто не может сказать о себе, что он настолько богат, что может обойтись без улыбки, и настолько беден, чтобы не стать богаче благодаря ей.
- Если случится так, что кто-то слишком измучен, чтобы одарить нас своей улыбкой, то почему бы нам не подарить ему свою!

В СЕМЬЕ

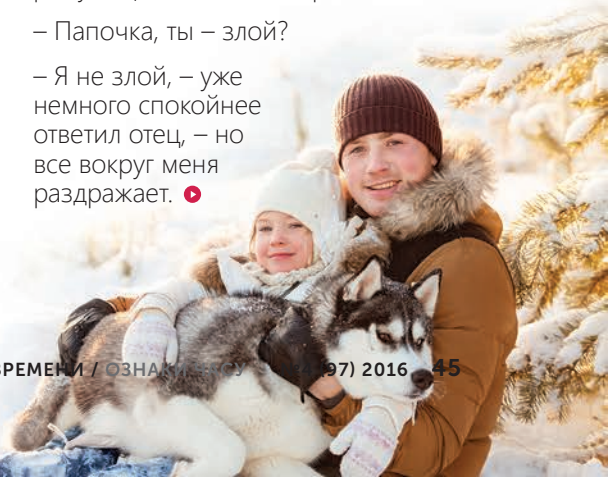
Если улыбка и доброжелательность так важны в бизнесе, то насколько же они важнее в нашем доме! В своем семейном кругу мы часто спорим из-за незначительных дел, выделяя их в иерархии ценностей. И вот в одной семье все стало на свои места благодаря невинному замечанию ребенка.

Отец – глава семейства – пришел домой измученный после напряженного рабочего дня. На своей фирме он целый день решал важные вопросы, преодолевал сопротивление коллег. За столом

во время ужина, выслушав, что случилось дома за этот день, он выплеснул накопившееся раздражение громкой тирадой. Во время последовавшей гнетущей тишины маленький сын повернулся в сторону отца и невинно спросил:

– Папочка, ты – злой?

– Я не злой, – уже немного спокойнее ответил отец, – но все вокруг меня раздражает. ●

Его ответ вызвал немедленную реакцию. Присутствующие громко рассмеялись, и атмосфера мгновенно разрядилась.

Проанализируем истинную причину гнева. Чаще всего она напоминает нам редиску: хотя она и печет во рту, но недолго. Очень редко встречается действительно важный повод разозлиться на кого-то и потерять самообладание. Если чувствуете, что выходите из равновесия из-за бессмысленного труда, к которому вас вынуждают обстоятельства, вспомните опыт одной воспитательницы детского сада, который заставит вас улыбнуться во время переживаний.

Воспитательница воевала с последней парой упрямых ботинок. Уже

третий раз в течение дня – один раз утром и дважды после обеда – она помогала своей группе, насчитывающей тридцать пять детей, одевать и снимать, зашнуровывать и расшнуровывать ботинки. И когда она справилась с ботинками Фреда, мальчик, подумав, сказал: «Это не мои ботинки».

Вмиг утратив душевное равновесие, воспитательница посчитала мысленно до десяти, а затем принялась стягивать ботинки с ног Фреда. Малыш наблюдал за этим и, когда ботинки были сняты, спокойно сказал:

– Вообще-то это ботинки моей сестры, но мама сказала мне их сегодня надеть.

УМЕНИЕ МАНЕВРИРОВАТЬ

Есть такое морское правило: ***корабль с лучшими маневренными качествами должен уступить дорогу менее оснащенному технически кораблю.***

Этим прекрасным правилом нужно руководствоваться в нашей повседневной жизни, особенно если конфронтация угрожает гармонии человеческих отношений. Неплохо было бы перенести правило, действующее в бушующем море, на сферу общения людей.

Когда-то Аристотель сказал, что человек не станет порядочным до тех пор, пока не сделает это качество основой собственной жизни. Иными словами, только проявляя в своей жизни принципы благодетельства, мы становимся бла-

городными людьми, и наоборот, лелея в своей жизни низменные инстинкты, мы становимся людьми низменными.

То, что мы говорим и делаем, несомненно, оказывает большое влияние на людей, живущих рядом с нами, но еще большее – на нас самих.

ДОБРО ВМЕСТО ЗЛА

Благодаря своим глубокомысленным советам Соломон приобрел славу исключительно мудрого человека. Но если мы изучим их внимательно, то убедимся, что большинство из них он дал, руководствуясь только здравым рассудком. Вот один из них: **«Кроткий ответ отвращает гнев, а оскорбительное слово возбуждает ярость»** (Притч. 15:1). Время не уменьшило мудрости этих слов. Ласковые слова оказывают чудесное воздействие на наши отношения с людьми, в то время

как ранящие вызывают ответ, который поражает, как жало. Трудно сохранить спокойствие, нелегко промолчать и не ответить тем же, если кто-то оскорбляет нас.

В ежедневных отношениях с людьми помните: никто не является совершенным. Каждый из нас имеет как непривлекательные черты характера, так и добрые, положительные. Ища доброе в других, мы не только укрепляем существующее в них добро, но и то, которое заложено в нас самих.

Чем больше нежности,
Тем меньше слов,
Чем больше даем,
Тем меньше желаем.
Чем больше – «мы»,
Тем меньше собственного «я».
Чем больше улыбок,
Тем меньше слез.
Чем больше цветов,
Чтобы облегчить тяготы жизни,
Тем меньше цветов
На могилах в конце пути.

5

ОСНОВНИХ ДОГМ РЕФОРМАЦІЇ

SOLA SCRIPTURA

«Тільки Писання»

SOLA FIDE

«Тільки вірою»

SOLA GRATIA

«Тільки благодаттю»

SOLUS CHRISTUS

«Тільки Христос»

SOLI DEO GLORIA

«Тільки Богу слава»